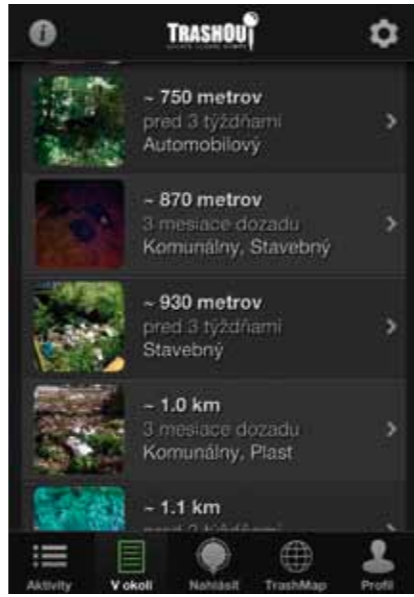

Čo môžete urobiť Vy?

- **Zapojte sa do mapovania nelegálnych skládok odpadu vo svojom bezprostrednom okolí.** V prípade zistenia lokalít s výskytom nelegálnej skládky odpadu informujte o tejto skutočnosti:
 - obecny alebo mestsky úrad,
 - miestne príslušný obvodný úrad životného prostredia (poznámka: od októbra 2013 má byť špecializovaná štátna správa transformovaná pod okresné úrady),
 - ŠOP SR (najmä ak ide o nelegálnu skládku odpadu v chránenom území),
 - miestne príslušný obvodný pozemkový úrad (ak ide o nelegálnu skládku odpadu na poľnohospodárskom pôdnom fonde),
 - správcu toku (ak príslušná nelegálna skládka odpadu predstavuje zásah do prietochného profilu toku alebo sa nachádza v jeho inundačnom území, ako aj v prípade potenciálnej kontaminácie vody),
 - Slovenská inšpekcia životného prostredia (pri závažnom porušení zákona o odpadoch právnickými osobami – obcami, firmami...).
- **Žiadajte odstránenie nelegálnej skládky odpadu a odovzdanie odpadu na zneškodnenie alebo zhodnotenie.**
- V prípade záujmu sa môžete zapojiť do systematického mapovania nelegálnych skládok odpadu vo Vašom okolí, kontaktujte OZ TATRY (oztatry@slovanet.sk). **Na tejto elektronickej adrese si taktiež môžete vyžiadať Registračný list nelegálnej skládky odpadu pre potreby mapovania.**
- **Zistite, či si Vaša obec plní základné povinnosti vo vzťahu k odpadovému hospodárstvu.**
- **Informujte o problematike nelegálnych skládok odpadu verejnosť:** študenti škôl môžu napr. realizovať rovesnícke vzdelávanie (podklady Vám na požiadanie zašleme) v rámci školy či širšej komunity (iné školy), aktivity „od dverí k dverám“, informačné stánky, výstavy,

písať propagačné články do obecných a regionálnych novín, pripraviť vzdelávacie aktivity do školského či obecného rozhlasu a pod.

- **Zorganizujte prednášky na škole a pozvite si lektora z OZ TATRY** (1 prednáška = 1 vyučovacia hodina, v jeden deň môžeme uskutočniť 3 až 6 prednášok, prednášky sú bezplatné).
- **V prípade, že Vám to miestne podmienky dovoľujú, zapojte sa do praktického odstraňovania nelegálnych skládok odpadu z jednotlivých pozemkov, pod dohľadom odborníkov.**

TRASHOUT
LOCATE ILLEGAL DUMPS

<http://www.trashout.me>

- Ide o aplikáciu pre mobilné telefóny, prostredníctvom ktorej môžete mapovať nelegálne skládky odpadu.
- Aplikáciu si môžete zadarmo stiahnuť do mobilu.
- Nevýhody: na základe údajov v tejto aplikácii nie sú zatiaľ úrady povinné konať (nejde o podnet v zmysle zákona o odpadoch a zákona o správnom konaní).

Občianske združenie TATRY

KEM1 627/5, 031 04 Liptovský Mikuláš

tel.: 044 /553 10 27

e-mail: oztatry@slovanet.sk

PROJEKT OZ TATRY „NA SKLÁDKY NIE SME KRÁTKI!“ PODPORILI:

PROGRAM ŠVAJČIARSKO-SLOVENSKEJ SPOLUPRÁCE
SWISS-SLOVAK COOPERATION PROGRAMME

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

 Slovenská republika
Na projekte sa finančne spolupodieľajú
Švajčiarska konfederácia a Slovenská republika.

BLOKOVÝ GRANT PRE MVO A PODPORU PARTNERSTIEV ŠVAJČIARSKO-SLOVENSKEJ SPOLUPRÁCE
REALIZUJE NADÁCIA EKOPOLIS
V SPOLUPRÁCI S PARTNERMI NADACIOU SOCIA A KARPATSKOU NADACIOU

 nadácia
ekopolis

soc'za

 Karpatská nadácia

WWW.BGSFM.SK

SVETOZÁR DIZAJN

Občianske združenie
TATRY

NELEGÁLNE SKLÁDKY ODPADU

Napriek tomu, že zákon o odpadoch jednoznačne stanovuje oznamovaciu povinnosť vlastníkov, správcov a nájomcov pozemkov vo vzťahu k nelegálne uloženému odpadu na ich pozemkoch, jednoznačne definuje kompetencie obcí a štátnej správy životného prostredia na úseku odpadového hospodárstva, slovenskú krajinu hyzdí množstvo nelegálnych skládok odpadu, ktoré sú v mnohých prípadoch aj zarastené inváznymi druhmi rastlín, ktoré sa z týchto miest nekontrolovane šíria do okolitej krajiny.

Niektoré vplyvy nelegálnych skládok odpadu na krajinu, biotu, ekonomiku a zdravie ľudí:

- potenciálna **kontaminácia pôdy a vody**,
- **únik nebezpečných chemických látok do ovzdušia** (pri úmyselne zapálených skládkach),
- **záber poľnohospodárskej pôdy** (v rozpore so zákonom o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy), často s vysokou bonitou, **poškodzovanie lesných a vodných ekosystémov**,
- **vybreženie vodných tokov** (pri zužovaní prietochných profilov vodných tokov ukladaným odpadom),
- často **nezvratné zmeny v druhovom zložení rastlín a prenikanie invázijských druhov** (mnohé sú silné alergény resp. majú iný závažný vplyv na ľudské zdravie) **do krajiny**,
- **odpad ako pasca pre živočíšne druhy** (úhyn živočíchov uväznených v rôznych obaloch, konzumácia a následné zdravotné problémy vedúce až k úmrtiu, pozorované napr. u vtáctva, zranenia a uväznenia – zamotanie sa do odpadu – väčších živočíchov...),
- **synantropizácia živočíšnych druhov** (prítahovanie škodcov – napr. hlodavcov – k ľudským obydliam, pohyb medveďov, líšok v blízkosti lokalít s uloženým odpadom...),
- **riziko zranení detí**,
- **riziko šírenia sa rezistentných druhov baktérií** z lokalít s nelegálne uloženým odpadom (mnohé z nich vyvolávajú u človeka závažné zdravotné problémy),
- **vizuálny impakt v krajine, a tým znižovanie turistickej atraktivity lokality** (skládky vytvárajú aj mentálny obraz o obyvateľoch blízkych obcí),
- **priama strata druhotných surovín**,
- **zvyšovanie nákladov obcí na odpadové hospodárstvo a poplatkov za odpady pre obyvateľov** (komunálne a drobné stavebné odpady musí odstraňovať obec na jej náklady, tieto môže následne preniesť do poplatkov za odpady),
- **postupná strata hrdosti na obec, región, Slovensko...** príklon obyvateľov k ľahostajnosti, bezradnosti a nezájmu o veci verejné.

Základné povinnosti obce a občanov

Obec, okrem iného, musí:

- **Mať aktuálne VZN o odpadoch a drobných stavebných odpadoch** (nemôže ho nahradiť VZN o miestnych daniach a poplatkoch za odpady).
- Mať aktuálny **Program odpadového hospodárstva obce**.
- **Mať zavedený triedený zber papiera, plastov, kovov a skla**.
- **Nesmie zneškodňovať** (spaľovať, skládkovať) **tzv. zelený odpad**. Od 1. 1. 2013 sa musí riadiť Stratégiou obmedzovania ukladania biologicky rozložiteľných odpadov na skládky odpadov.
- **Min. 2-krát ročne organizovať zber nebezpečných a objemných odpadov**.
- Pri predchádzaní vzniku nelegálnych skládok odpadov **vyžadovať od vlastníkov, správcov a nájomcov nehnuteľnosti plnenie si oznamovacej povinnosti** (pri zistení výskytu nelegálnej skládky odpadov na svojom pozemku, má občan povinnosť ohlásiť túto skutočnosť obci a miestne príslušnému obvodnému úradu životného prostredia, a to neodkladne).

Občan, okrem iného, musí:

- **Zapojiť sa do systému zberu komunálnych odpadov**.
- **Užívať zberné nádoby (vrecia) zodpovedajúce systému zberu komunálnych odpadov v obci**.
- **Ukladať komunálne odpady alebo ich oddelené zložky a drobné stavebné odpady** za účelom ich zberu **na miesta určené obcou a do zberných nádob (vriec) zodpovedajúcich systému zberu komunálnych odpadov v obci**.

Nelegálne skládky odpadu a legislatíva

Problematiku nelegálnych skládok odpadu upravuje **§ 18 ods. 7) a násl. zákona NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch** v znení neskorších predpisov:

- „Ak **vlastník, správca, nájomca nehnuteľnosti zistí, že na jeho nehnuteľnosti bol umiestnený odpad, je povinný to oznámiť bezodkladne obvodnému úradu životného prostredia a obci...**“ **Nesplnenie oznamovacej povinnosti je priestupkom**.
- **Nelegálnu skládku odpadu môže oznámiť aj ktorýkoľvek iný občan či organizácia**.
- Ak sa nezistí pôvodca odpadu na skládke, a ani nedokáže zodpovednosť vlastníka pozemku za vznik skládky, tak odpad musí odstrániť:
 - **obec** (ak ide o komunálne a drobné stavebné odpady, a to na náklady obce),
 - **obvodný úrad životného prostredia** (ak ide o iné odpady, a to na náklady štátu).

Zákon NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole

znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyžaduje od každého vlastníka, správcu alebo nájomcu poľnohospodárskej pôdy **vykonávanie činností, ktoré ochraňujú pôdu pred jej poškodením a degradáciou**. Takáto degradácia môže mať povahu biologickú, chemickú alebo fyzikálnu. So všetkými podozreniami na degradáciu poľnohospodárskej pôdy je možné obrátiť sa na príslušné obvodné pozemkové úrady.

Podľa **zákona NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách** (vodný zákon) je zakázané: „*Meniť smer, pozdĺžny sklon a priečny profil koryta, poškodzovať brehy, ťažiť z koryta zeminu a ukladať predmety do vodného toku, ktoré môžu ohroziť plynulosť odtoku vody v koryte, kvalitu vôd, zdravie ľudí a ich bezpečnosť, prípadne ukladať takéto predmety na miesta, z ktorých môžu byť splavené do vodného toku.*“ **Toto ustanovenie vodného zákona zakazuje akékoľvek ukladanie odpadu (materiálu) v prietochnom profile toku, na brehu alebo v inundačnom území, neoprávnenou osobou**. So všetkými podozreniami na porušenie zákona je možno sa obrátiť na príslušného správcu toku (Slovenský vodohospodársky podnik) a **OÚŽP – štátnu vodnú správu**.

Hlavné ciele odpadového hospodárstva

- **Elektroodpad**: dosiahnuť zber 4kg/obyv./rok
- **Prenosné batérie a akumulátory**: dosiahnuť do 26. 9. 2016 zberový podiel 45% z množstva uvedeného na trh
- **Komunálny odpad**: do roku 2020 dosiahnuť mieru zhodnotenia na úrovni min. 50% hmotnosti vzniknutých odpadov
- **Stavebné a demolačné odpady**: do roku 2020 dosiahnuť mieru zhodnotenia na úrovni min. 70% hmotnosti vzniknutých odpadov